

НАТАША ДЕЛИЋ

КРИВИЧНО ПРАВО

ПОСЕБНИ ДЕО

Пето измењено и допуњено издање

БЕОГРАД • 2025

Др НАТАША ДЕЛИЋ
Редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду

КРИВИЧНО ПРАВО

ПОСЕБНИ ДЕО

Пето измењено и допуњено издање

Издавач

Универзитет у Београду – Правни факултет
Центар за издаваштво

За издавача

Проф. др Бојан Милисављевић, декан
Правног факултета Универзитета у Београду

Уредник

Проф. др Душан В. Поповић

Рецензенти

Др Зоран Стојановић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији
Др Љиљана Радуловић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији
Др Игор Вуковић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

© Универзитет у Београду – Правни факултет, 2025.

Сва права задржана. Није дозвољено да било који део ове књиге буде снимљен, емитован или ре-
продукован на било који начин, укључујући, али не ограничавајући се на фотокопирање, фотогра-
фију, магнетни упис или било који други вид записа, без претходне сагласности аутора и издавача.

www.ius.bg.ac.rs

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР	13
СКРАЋЕНИЦЕ	15
УВОД	17
I. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТА И ТЕЛА (Глава тринаеста, чл. 113–127).....	19
1. Опште напомене	19
2. Поједина кривична дела	20
2.1. Убиство (члан 113. КЗ)	20
2.2. Тешко убиство (члан 114. КЗ)	26
2.3. Убиство на мах (члан 115. КЗ).....	52
2.4. Убиство детета при порођају (члан 116. КЗ)	62
2.5. Лишење живота из самилости (члан 117. КЗ).....	64
2.6. Нехатно лишење живота (члан 118. КЗ).....	67
2.7. Сакаћење женског полног органа (члан 121а КЗ)	71
2.8. Учествовање у тучи (члан 123. КЗ)	73
2.9. Напуштање немоћног лица (члан 126. КЗ).....	77
II. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ СЛОБОДА И ПРАВА ЧОВЕКА И ГРАЂАНИНА (Глава четрнаеста, чл. 128–153. КЗ)	79
1. Опште напомене	79
2. Поједина кривична дела	80
2.1. Повреда равноправности (члан 128. КЗ)	80
2.2. Повреда слободе исповедања вере и вршења верских обреда (члан 131. КЗ).....	83
2.3. Противправно лишење слободе (члан 132. КЗ)	87
2.4. Отмица (члан 134. КЗ).....	89
2.5. Принуда (члан 135. КЗ)	91
2.6. Злостављање и мучење (члан 137. КЗ)	95
2.7. Угрожавање сигурности (члан 138. КЗ)	100
2.8. Прогањање (члан 138а КЗ).....	105
2.9. Неовлашћено откривање тајне (члан 141. КЗ)	108

III. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИЗБОРНИХ ПРАВА

(Глава петнаеста, чл. 154–162. КЗ)	111
1. Опште напомене	111
2. Поједина кривична дела	112
2.1. Повреда права гласања (члан 155. КЗ)	112
2.2. Састављање нетачних бирачких спискова (члан 158. КЗ)	113
2.3. Фалсификовање резултата гласања (члан 161. КЗ)	114

IV. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВА ПО ОСНОВУ РАДА

(Глава шеснаеста, чл. 163–169. КЗ)	115
1. Опште напомене	115
2. Поједина кривична дела	116
2.1. Повреда права по основу рада и права из социјалног осигурања (члан 163. КЗ)	116

V. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧАСТИ И УГЛЕДА

(Глава седамнаеста, чл. 170–177. КЗ)	119
1. Опште напомене	119
2. Поједина кривична дела	121
2.1. Увреда (члан 170. КЗ)	121
2.2. Изношење личних и породичних прилика (члан 172. КЗ)	126
2.3. Повреда угледа због расне, верске, националне или друге припадности (члан 174. КЗ)	128

VI. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПОЛНЕ СЛОБОДЕ

(Глава осамнаеста, чл. 178–186. КЗ)	131
1. Опште напомене	131
2. Поједина кривична дела	133
2.1. Силовање (члан 178. КЗ)	133
2.2. Недозвољене полне радње (члан 182. КЗ)	140
2.3. Полно узнемиравање (члан 182а)	141
2.4. Приказивање, прибављање и поседовање порнографског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију (члан 185. КЗ)	142
2.5. Навођење детета на присуствовање полним радњама (члан 185а КЗ)	146
2.6. Искоришћавање рачунарске мреже или комуникације другим техничким средствима за извршење кривичних дела против полне слободе према малолетном лицу (члан 185б КЗ)	147

VII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БРАКА И ПОРОДИЦЕ

(Глава деветнаеста, чл. 187–197. КЗ)	149
1. Опште напомене	149
2. Поједина кривична дела	150
2.1. Двобрачност (члан 187. КЗ)	150
2.2. Принудно закључење брака (члан 187а КЗ)	152
2.3. Ванбрачна заједница са малолетником (члан 190. КЗ)	153
2.4. Одузимање малолетног лица (члан 191. КЗ)	156
2.5. Промена породичног стања (члан 192. КЗ)	160
2.6. Запуштање и злостављање малолетног лица (члан 193. КЗ)	162
2.7. Насиље у породици (члан 194. КЗ)	164
2.8. Недавање издржавања (члан 195. КЗ)	171
2.9. Кршење породичних обавеза (члан 196. КЗ)	176
2.10. Родоскврнуће (члан 197. КЗ)	178

**VIII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ
ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СВОЈИНЕ**

(Глава двадесета, чл. 198–202. КЗ)	181
1. Опште напомене	181
2. Поједина кривична дела	183
2.1. Повреда моралних права аутора и интерпретатора (члан 198. КЗ)	183
2.2. Неовлашћено искоришћавање ауторског дела или предмета сродног права (члан 199. КЗ)	188
2.3. Неовлашћено уклањање или мењање електронске информације о ауторском и сродним правима (члан 200. КЗ)	194
2.4. Повреда проналазачког права (члан 201. КЗ)	195
2.5. Неовлашћено коришћење туђег дизајна (члан 202. КЗ)	198

IX. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ИМОВИНЕ

(Глава двадесет прва, чл. 203–222. КЗ)	203
1. Опште напомене	203
2. Поједина кривична дела	207
2.1. Крађа (члан 203. КЗ)	207
2.2. Тешка крађа (члан 204. КЗ)	215
2.3. Разбојничка крађа (члан 205. КЗ)	223
2.4. Разбојништво (члан 206. КЗ)	225
2.5. Утаја (члан 207. КЗ)	229
2.6. Превара (члан 208. КЗ)	232

2.7. Договарање исхода такмичења (члан 208б КЗ).....	236
2.8. Ситна крађа, утаја и превара (члан 210. КЗ)	238
2.9. Уништење и оштећење туђе ствари (члан 212. КЗ)	240
2.10. Неовлашћено коришћење туђег возила (члан 213. КЗ)	242
2.11. Изнуда (члан 214. КЗ)	245
2.12. Грађење без грађевинске дозволе (члан 219а КЗ).....	249
2.13. Прикључење објекта који је изграђен без грађевинске дозволе (члан 219б КЗ).....	253
2.14. Прикривање (члан 221. КЗ)	253
2.15. Неовлашћено изношење и уношење културног добра (члан 221а КЗ)	258

Х. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРИВРЕДЕ

(Глава двадесет друга, чл. 223–245. КЗ).....	261
1. Опште напомене	261
2. Поједина кривична дела	263
2.1. Пореска утаја (члан 225. КЗ)	263
2.2. Злоупотреба положаја одговорног лица (члан 227. КЗ).....	268
2.3. Проузроковање стечаја (члан 232. КЗ)	272
2.4. Проузроковање лажног стечаја члан (члан 232а КЗ)	280
2.5. Оштећење поверилаца (члан 233. КЗ)	283
2.6. Недозвољена трговина (члан 235. КЗ).....	288
2.7. Фалсификовање новца (члан 241. КЗ).....	292
2.8. Фалсификовање хартија од вредности (члан 242. КЗ)	295
2.9. Фалсификовање и злоупотреба платних картица (члан 243. КЗ).....	298
2.10. Фалсификовање знакова за вредност (члан 244. КЗ)	303
2.11. Фалсификовање знакова, односно државних жигова за обележавање робе, мерила и предмета од драгоцених метала (члан 244а КЗ)	306
2.12. Прање новца (члан 245. КЗ).....	308

ХИ. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЗДРАВЉА ЉУДИ

(Глава двадесет трећа, чл. 246–259. КЗ)	313
1. Опште напомене	313
2. Поједина кривична дела	315
2.1. Неовлашћена производња и стављање у промет опојних дрога (члан 246. КЗ)	315
2.2. Неовлашћено држање опојних дрога (члан 246а КЗ)	326
2.3. Омогућавање уживања опојних дрога (члан 247 КЗ)	333

XII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

(Глава двадесет четврта, чл. 260–277. КЗ)	337
1. Опште напомене	337
2. Поједина кривична дела	338
2.1. Загађење животне средине (члан 260. КЗ)	338
2.2. Убијање и злостављање животиња (члан 269. КЗ)	341
2.3. Шумска крађа (члан 275. КЗ)	345

XIII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ**ОПШТЕ СИГУРНОСТИ ЉУДИ И ИМОВИНЕ**

(Глава двадесет пета, чл. 278–288. КЗ)	349
1. Опште напомене	349
2. Поједина кривична дела	350
2.1. Изазивање опште опасности (члан 278. КЗ)	350
2.2. Уништење и оштећење јавних уређаја (члан 279. КЗ)	354
2.3. Неотклањање опасности (члан 285. КЗ)	355

XIV. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЕДНОСТИ**ЈАВНОГ САОБРАЋАЈА**

(Глава двадесет шеста, чл. 289–297. КЗ)	357
1. Опште напомене	357
2. Поједина кривична дела	358
2.1. Угрожавање јавног саобраћаја (члан 289. КЗ)	358
2.2. Непружање помоћи лицу повређеном у саобраћајној незгоди (члан 296. КЗ)	372

XV. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ БЕЗБЕДНОСТИ**РАЧУНАРСКИХ ПОДАТАКА**

(Глава двадесет седма, чл. 298–304. КЗ)	379
1. Опште напомене	379
2. Поједина кривична дела	382
2.1. Оштећење рачунарских података и програма (члан 298. КЗ)	382
2.2. Рачунарска саботажа (члан 299. КЗ)	383
2.3. Прављење и уношење рачунарских вируса (члан 300. КЗ)	384
2.4. Рачунарска превара (члан 301. КЗ)	385

XVI. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ УСТАВНОГ УРЕЂЕЊА**И БЕЗБЕДНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

(Глава двадесет осма, чл. 305–321. КЗ)	387
1. Опште напомене	387
2. Поједина кривична дела	388

2.1. Шпијунажа (члан 315. КЗ)	388
2.2. Изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости (члан 317. КЗ)	394
XVII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ДРЖАВНИХ ОРГАНА	
(Глава двадесет девета, чл. 322–330. КЗ)	397
1. Опште напомене	397
2. Поједина кривична дела	397
2.1. Спречавање службеног лица у вршењу службене радње (члан 322. КЗ)	397
2.2. Напад на службено лице у вршењу службене дужности (члан 323. КЗ)	401
2.3. Учествовање у групи која спречи службено лице у вршењу службене радње (члан 324. КЗ)	403
2.4. Лажно представљање (члан 329. КЗ)	405
2.5. Самовлашће (члан 330. КЗ)	406
XVIII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВОСУЂА	
(Глава тридесета, чл. 331–342. КЗ)	411
1. Опште напомене	411
2. Поједина кривична дела	414
2.1. Помоћ учиниоцу после извршеног кривичног дела (члан 333. КЗ)	414
2.2. Давање лажног исказа (члан 335. КЗ)	417
2.3. Спречавање и ометање доказивања (члан 336. КЗ)	423
2.4. Ометање правде (члан 336б КЗ)	425
XIX. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЈАВНОГ РЕДА И МИРА	
(Глава тридесет прва, чл. 343–354. КЗ)	437
1. Опште напомене	437
2. Поједина кривична дела	438
2.1. Насилничко понашање (члан 344. КЗ)	438
2.2. Насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу (члан 344а КЗ)	442
2.3. Договор за извршење кривичног дела (члан 345. КЗ)	446
2.4. Удруживање ради вршења кривичних дела (члан 346. КЗ)	447
2.5. Недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја (члан 348. КЗ)	450
XX. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВНОГ САОБРАЋАЈА	
(Глава тридесет друга, чл. 355–358. КЗ)	459
1. Опште напомене	459

2. Поједина кривична дела	459
2.1. Фалсификовање исправе (члан 355. КЗ).....	459
2.2. Посебни случајеви фалсификовања исправе (члан 356. КЗ).....	465
2.3. Фалсификовање службене исправе (члан 357. КЗ)	466
XXI. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ	
СЛУЖБЕНЕ ДУЖНОСТИ	
(Глава тридесет трећа, чл. 359–369. КЗ)	473
1. Опште напомене	473
2. Поједина кривична дела	475
2.1. Злоупотреба службеног положаја (члан 359. КЗ).....	475
2.2. Ненаменско коришћење буџетских средстава (члан 362а КЗ) ..	481
2.3. Проневера (члан 364. КЗ)	482
2.4. Трговина утицајем (члан 366. КЗ).....	486
2.5. Примање мита (члан 367. КЗ)	488
2.6. Давање мита (члан 368. КЗ)	493
XXII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ЧОВЕЧНОСТИ	
И ДРУГИХ ДОБАРА ЗАШТИЂЕНИХ	
МЕЂУНАРОДНИМ ПРАВОМ	
(Глава тридесет четврта, чл. 370–393. КЗ)	495
1. Опште напомене	495
2. Поједина кривична дела	497
2.1. Расна и друга дискриминација (члан 387. КЗ)	497
2.2. Трговина људима (члан 388. КЗ).....	507
2.3. Тероризам (члан 391. КЗ) и сродна кривична дела (чл. 391а, 391б, 391в, 391г, 393 и 393а КЗ).....	511
XXIII. КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ	
(Глава тридесет пета, чл. 394–430. КЗ)	525
1. Опште напомене	525
2. Поједина кривична дела	527
2.1. Избегавање војне обавезе (члан 394. КЗ).....	527
ЦИТИРАНА ЛИТЕРАТУРА.....	531